

ПРИНЦИПИ ПОСТМОДЕРНУ У БАЛЕТНОМУ МИСТЕЦТВІ ДЖЕРОМА РОББІНСА “АНТИЧНІ ЕПІГРАФИ”

У статті розглядається про використання принципів постмодерну в балетному мистецтві загалом та їх виявлення в балеті Джерома Роббінса "Античні епіграфи". Стаття звертає увагу на використання змішаного стилю та перетин жанрів, зокрема, поєднання античних мотивів із синтезом класичного та сучасного танцю.

Ключові слова: сюжети давньогрецької міфології, Джером Роббінс, балет “Античні епіграфи”, постмодерн.

The article discusses the use of postmodern principles in ballet art in general and their discovery in Jerome Robbins' ballet Ancient Epigraphs . The article draws attention to the use of mixed style and the intersection of genres, in particular, the combination of antique motifs with the synthesis of classical and modern dance.

Keywords: plots of ancient Greek mythology, Jerome Robbins, ballet "Ancient epigraphs", postmodern.

Давньогрецька міфологія є однією з найбільш популярних тем у мистецтві. Її персонажі та історії часто використовуються в літературі, живописі, скульптурі, архітектурі та в балетному мистецтві.

При розробці нашої кваліфікаційної роботи, яка має назву “Антична хореографічна культура та грецька міфологія в світовому балетному мистецтві”, ми почали з вивчення матеріалів іноземних діячів та їх творів.

Перші балети за темою давньогрецької міфології використовувались в Європі ще з XVII століття. Так можна назвати "Критський лабіринт", який був створений композитором Жаном Батистом Люллі в 1676 році. У цьому балеті використовувалися образи з грецької міфології, такі як Мінос, Аріадна та Тесей [2, с.23].

Пізніше, у XVIII столітті, балет за мотивами давньогрецької міфології “Орфей та Еввідіка” був поставлений французьким хореографом Жан-Жоржем Новером. На музику німецького композитора Крістофа Вільгельма Глюка. У цьому балеті використовувалися образи з міфу про Орфея та його кохану Еввідіку [5, с. 16]. Балет мав більш складну сюжетну лінію, ніж попередні балети, і представляв собою історію про кохання, втрату та пошук.

XIX століття відзначається балетами Маріуса Петіпа "Гідра", "Ахіллес", "Лабіринт" і "Тесей". У цих балетах міфи використовувалися як основа для створення складної хореографії та глибоких символів.

Давньогрецька міфологія продовжує інспірувати хореографів і в XX столітті, але тепер більш фокусувалася на візуальному ефекті та

музичному настрої. "Аполлон Музагет" - балет Джорджа Баланчіна про Аполлона та його муз, відомий як один з найяскравіших представників того століття [7, с. 45].

Друга половина ХХ століття - це розвиток напряму постмодерн. Він характеризується відхилом від традиційних естетичних та художніх концепцій. У балеті постмодерн проявляється через використання експериментальних танцювальних технік, нестандартних форм вистав та сюжетів, а також змішування різних стилів танцю [3, с.39]. Саме за цим напрямом нашу увагу привернула творчість американського балетмейстера Джерома Роббінса зі своїм балетом "Античні епіграфи".

Джером Роббінс всесвітньо відомий балетмейстер. Один з кращих хореографів і законодавців американського балету ХХ століття. Балети "Вестсайдська історія" та "В ночі" двічі отримали премію "Оскар" [1, с. 20]. В творчості Джером Роббінс був натхнений французькою поезією про життя та міфами давньої Греції. Саме образи античної міфології знайшли своє відображення в балеті "Античні епіграфи".

Балет "Античні епіграфи" Джерома Роббінса, який був створений у 1984 році для компанії Нью-Йорк Сіті Балет, може бути розглянутий як приклад того, як в постмодерній культурі поєднуються елементи традиційної та сучасної мистецької форми.

"Античні епіграфи" - це остання прем'єра Джерома Роббінса в Нью-Йорк Сіті Балет. Він створений в 1984 році. Балет складається з 7 епізодів, кожен з яких заснований на грецьких міфах та легендах [8, с. 22]. Як приклад твору течії постмодерн, балет містить поєднання елементів традиційної та сучасної мистецької форми.

Один з принципів постмодернізму, який використовується в "Античних епіграфах", - це поєднання різних стилів та епох. Хореографія має власний неординарний стиль [1, с. 13]. У балеті Дж. Роббінса використовуються як класичні, так і сучасні танцювальні техніки, а також він містить елементи комедії та трагедії. Цей синтез різних елементів допомагає створити неочікуваний та цікавий вигляд твору.

Ще одним принципом постмодернізму, що використовується у "Античних епіграфах", є елементи метатеатральності, коли танцюристи виступають як актори, що репетирують та готуються до вистави, а також елементи самопародії, що допомагають показати тонку грань між серйозним та гумористичним підходом до мистецтва [4, с. 27].

Крім того, у "Античних епіграфах" використовуються елементи деконструкції, який є ще одним принципом постмодернізму. У балеті Роббінса традиційні ролі героїв та героїнь міфів змінюються, створюючи новий та оригінальний погляд на знайомі історії. Балет не повторює або відтворює класичні історії та міфи, а навпаки створює нові інтерпретації.

У своїх виставах Джером Роббінс використовував музику французького композитора ХІХ століття Клода Ашіль Дебюссі. Клод Дебюссі вважається першим, хто ввів в музичну традицію тенденцію імпресіонізму [9, с. 33]. Першу шість розділів балету виконуються під

“Шість античних епіграфів” Клода Дебюссі. Сьома частина балету танцюється під сиринкс, мелодію для флейти без супроводу. Це було вдалим рішенням та яскраво підкреслено своєрідністю та новаторством балету. Хоча "Античні епіграфи" не отримали такої популярності, як інші балетні твори Дебюссі, вони все ще широко виконуються і залишаються важливим прикладом використання музики для передачі давньогрецької культури та міфології.

Отже, як висновки ми могли зазначити що загальними рисами постмодернізму в балетному мистецтві є поєднання різних традицій та стилів, відмова від лінійної сюжетності та зосередження на процесі творення та взаємодії між виконавцями. У балеті "Античні епіграфи" Джером Роббінс використовує такі постмодерні принципи як деконструкція, культурний контекстуалізм та еkleктика.

По-перше, Роббінс використовує прийоми "метатеатралізації", тобто усвідомленого наголошення на самому процесі театрального виступу. У "Античних епіграфах" це виражається, зокрема, у використанні декорацій та костюмів, що вказують на те, що ми дивимося не на реалістичну передачу давньогрецького світу, а на його театральну інтерпретацію.

По-друге, Роббінс використовує елементи пародії та іронії, що характерні для постмодерністської естетики. Наприклад, він створює комічні епізоди, які нагадують гротескні пародії на класичний балет.

По-третє, Роббінс звертається до змішання різних елементів та стилів. Він комбінує класичний балет з сучасним танцем, використовує різноманітні ритми та музику, а також включає сучасні елементи театральної техніки, такі як мікрофони та проектори.

В результаті Джером Роббінс створив вражаючу і динамічну інтерпретацію давньогрецької міфології, яка відображає сучасні тенденції в мистецтві та підкреслює її вічну актуальність та універсальність.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Garafola, L. (2005). "Jerome Robbins and the intersections of ballet and Broadway". In: *Ballet and Modern Dance: A Concise History*. Princeton: Princeton University Press, pp. 254–271.
2. Jowitt, D. (2004). "Robbins's Postmodernism: From the Greeks to the Jukebox". *Dance Research Journal*, 36(1), pp. 11-27.
3. Kisselgoff, A. (1984). "Dance: Jerome Robbins' 'Antique Epigraphs'". *The New York Times*.
4. Martin, J. (1999). "Jerome Robbins and the classical tradition". In: *Defining Dance*. Oxford: Oxford University Press, pp. 271–289.
5. Mazo, J. (2007). "Jerome Robbins: a life in dance". New York: Simon & Schuster.
6. Robinson, J. (2013). "Jerome Robbins: Something to Dance About". PBS Documentary.
7. Schorer, S. (1983). "Jerome Robbins". New York: Simon & Schuster.
8. Vaughn, D. (1997). "The Choreography of Jerome Robbins". Cambridge: Cambridge University Press.
9. Wood, A. (2005). "Jerome Robbins: His Life, His Theater, His Dance". New York: Simon & Schuster.

Науковий керівник доцентка Рехліцька А.Є.